

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 61. Quid præterea sit notandum circa vinculum 6 indissolubilitatem
Matrimonii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

sexagenaria, Azor. Sc. vel saltem quinquage-
 naria Sanch. Bon. Barbof. Dia. p. 3. t. 4. R. 73. manen-
 te in sæculo, in voto continentia) maritus su-
 scipiat sacros Ordines. Porro apud quem, &
 cuius expensis, facto divortio liberi sint edu-
 candi, v. Lay. l. c. Sanch. Perez d. 58. & 59. Bon. q. 7.
 p. 5. n. 11.

Quæres. An uxor teneatur sequi virum ad
 cohabitationem.

Resp. Teneri, quia vir est caput familiae &
 uxoris. Excipiuntur tamen sequentes Casus:

I. Si ex sequela timeatur grave onus vel pe-
 riculum, v. g. vitæ, pudicitia vel salutis: vel
 uxor à viro peregre non alatur.

II. Si vir post Matrimonium factus sit va-
 gus, nec facile sit sequi: Secus tamen, si ante
 fuit vagus, idque ipsa scivit.

III. Si in contractu Matrimonii additum
 fuit pactum de non mutando domicilio, &
 nulla gravis necessitas urgeat.

A D D E N D A.

402. Quæst. 61. Quid præterea sit notandum circa
 vinculum & indissolubilitatem Matrimonii. Re. S. I.
 Matrimonii inter fideles consummati vincu-
 lum esse indissolubile, de fide est contra heretico-
 cos, uti constat ex Florent. & Trid. relatis n. 11.
 valentque ista etiam contra Græcos aliquos, quod
 teste Arcudio l. 7. c. 6. adhuc sustinent Matrimo-
 nium esse solubile in casu adulterii. Et saltem
 viro licitum esse etiam quoad vinculum dimitti-
 tere uxorem adulteram, putat Arcud. c. 9. docu-
 se etiam S. Ambros. Caj. Cathar. Eandem dissolu-
 tionem Matrimonii quoad vinculum conce-
 ditur, quia

aliquando Jus civile, etiam in pluribus casibus,
 quam adulterii, uti refert *Arcud.* c. 18. sed ista
 tunc defendi non possunt post definitionem
 Conciliorum, quæ retuli n. 12. & probatur ex
 Scriptura, quia Christus *Matth.* 5. & 19. *Marci*
11. Luc. 16. præcipit indissolubilitatem, quod
 præceptum sic interpretatur Apostolus ad *Rom.*
7. Que sub viro est mulier, vivente viro alligata est legi:
ut ad Corinth. 7. *Is autem, qui Matrimonio juncti*
us, præcipio, non ego, sed Dominus uxorem à viro non
abdicare, quod si discesserit, manere innuptam, aut viro
non reconciliari; & vir uxorem non dimittat: ergo cum
Dominus præcipiat mulierem discedentem ex
quacunque causa, si non reconcilietur, manere
innuptam, manifestum est, voluntate viri non
*posse solvi vinculum, uti pluribus ostendit *Arcud.**
c. 10. si enim solvi posset, nemo dicit præcep-
tum divinum esse, ut tum maneat innupta, sed
sicut vir, ita uxor posset soluto Matrimonio
alium ducere, in hoc enim sunt pares vir & uxor,
*ut ostendit *Arcud.* c. 20. Et ita Scripturas illas*
intelligunt SS. PP. etiam Græci, quos diligentif-
*simè expendit *Arcud.* à c. 11. usque ad 27. sic*
*etiam *S. Aug.* 1. 2. de adult. conjug. c. 4. Nullius vi-*
ri posterioris mulier uxor esse incipit, nisi prioris esse de-
cesserit, esse autem desinet uxor prioris, si moriatur vir ejus,
*non à fornicetur. Rationem dant *Conc. Florent.* &*
*22. cum *Arcud.* c. 15. quia secundum Apostolum*
*ad *Ephes.* 5. v. 32. Sacramentum hoc magnum est,*
quædam dico, in Christo & Ecclesia, idest, Sacra-
mentum Matrimonii consummatum ideo
magnum est, quia est signum conjunctionis
Christi cum Ecclesia; ergo sicuti conjunctio
Christi cum Ecclesia est perpetua & indissolubi-
lis, quia tota Ecclesia simul nunquam peccat,

E. I.

201

G. mor.

H. auditi

a Croix

S. VIII

C. I.

ita etiam conjunctio Matrimonii consummatus est perpetua & indissolubilis.

Obj. Christus *Matth.* 5. & 19. præcipit uxorem non dimitti, nisi ob fornicationem, quæ exceptione videtur dicere, quod ob fornicationem uxoris viro licitum sit hanc etiam à vinculo dimittere. R. n. aff. primis enim verbis significat dimissionem à toro, uti constat ex verbis *Florentini* n. 12. relatis: Et quando dicit, qui dimiserit, intellige in perpetuum quoad torum, non nisi ob fornicationem, mœchatur, id est, facit mœchari, quia est causa mœchationis in uxore, secundum illud *Matth.* 5. v. 32. *Qui dimiserit uxorem, exceptâ fornicationis causâ, facit eam mœchari, & qui eam dimiserit, & aliam duxerit, mœchatur, & qui eam sic dimiserit, & aliam duxerit, mœchatur, & quidem dupliciter, imprimis quia in perpetuum dimittendo quoad torum est causa mœchationis in uxore dimissa, deinde quia ipse necdum soluto Matrimonii vinculo ducens aliam, ipsemet in se mœchatur. Vide *Arcud.* c. 18. & 19.*

Inft. 1. Pharisei interrogabant Christum de dimissione quoad vinculum, ergo Christus cessari debet etiam de illa respondisse. R. De illa tantum, n. de illa & etiam altera quoad torum, plus enim respondit, quàm interrogarint, & dixit, licere quoad torum dimittere propter fornicationem, & tamen sine adulterio non licere dimittere quoad vinculum. Vide *Arcud.* c. 19.

Inst. 2. Jus canonicum dicit, uxorem adulteram non posse ducere alium: è contrà virum posse ducere, quamcunque volet. R. Sensus est, virum posse mortuâ uxore, ubi è contrà uxor adultera nequidem viro defuncto potest alium ducere saltem in locis, in quibus lex illa usu recepta est. Plures objectiones videri possunt soluta apud *Arcud.* c. 16. & 19.

§. 2. *Mag. S. Bonav. Rich.* & alii putant, nequidem olim Judæis fuisse licitum repudium uxoris quoad vinculum, sed tantum permissum, ut impune fieret ad evitandum gravius malum, uti Christus *Math.* 19. v. 8. innuit, *propter duritiam cordis eorum.* Sed *S. Th. Scor. Mald. Abb. Bald. Sanch.* 1. 5. d. 14. *Tiraq.* De primog. q. 66. nu. 25. *Mastr.* num. 55. aliique cum *Pagut.* tom. 8. conf. 93. probabilius dicunt, virum licitè ex causis potuisse dimittere uxorem quoad vinculum, quamvis uxor non posset dimittere virum, sed tantum dimitti, & tunc poterat uterque alteri copulari, nam Scriptura, *Deuter.* 24. positivè approbat id à viri fieri: quòd autem dicatur id permissum à Deo propter duritiam cordis eorum, nimirum ut uxores suas occiderent, non sequitur, non permissum licitè fieri. Neque hoc carebat repudio, nam significabat Christum repudiatam synagogam, & loco ejus insolubiliter respondendum suæ Ecclesiæ.

§. 3. *S. Th.* in suppl. q. 67. a. 1. in O. *Sor. Vasq.* 404. *Bellarmin.* *Hurt. Pont. Castrop. Dicast. Avers.* q. 2. aliique apud *Perez* d. 20. f. 2. dicunt indissolubilitatem omnis Matrimonii oriri ex Jure nature, adeòque Matrimonia infidelium etiam per naturam esse indissolubilia, quia de Jure natura

turæ non est licitus concubitus vagus, cum id repugnet honestæ successioni & educationi proli, ergo de Jure naturæ non est licita solutio Matrimonii, ex hoc enim sequeretur licere concubitus vagum. E contra *Perez* alique dicunt oriri ex institutione divina, ideóque docent *Sanch.* l. 2. d. 13. *Cón. Laym.* & alii, Matrimonium infidelium spectato Jure naturæ non esse indissolubile, maxime cum Deus in antiqua lege dispensárit in eo, permittens libellum repudiij, quod tamen non amplius licitum est, nequidem Judæis, quia lex vetus hoc tempore cessavit, multò minùs gentilibus, cum quibus Deus nunquam dispensavit. Ratio autem dicendi non esse indissolubile Jure naturæ est hæc, quia nihil tam naturale est, quam eo genere quodque dissolvere, quo colligatum est, Reg. 35. ff. De Reg. Jur. ergo manebit intrinsecè solubile per mutuum consensum. Quod autem solutio quandoque repugnet fini Matrimonii & bono proli, tantum probat non esse solubile per accidens & ratione adjuncti incommodi, quod sæpissime abesse potest, si nempe, conjuges sint steriles, vel proli sit provisum. Hinc *Lopez* alique plures apud *Sanch.* n. 7. dicunt indissolubilitatem omnem oriri à ratione Sacramenti inter solos baptizatos initi, ideóque Matrimonia infidelium esse omnino solubilia. *Glossa* alique *Canonistæ* apud eundem *Sanch.* dicunt oriri ex Jure ecclesiastico tantum, cui cum non subdantur nisi soli fideles, sola horum Matrimonia erunt insolubilia. Denique *Stalen.* p. 2. c. 8. *Mastr.* n. 59. *Herinx,* *Spor.* n. 250. dicunt indissolubilitatem Matrimonii fundari quidem in Jure naturæ, quod vagos concubitus excludit, attamen omnimodam

modam indissolubilitatem Matrimonii consummati haberi Jure divino ex ratione Sacramenti in nova lege, quia Deus per illud significari voluit indissolubilitatem unionis Verbi cum humanitate, unde quia per Matrimonium tantum significari voluit unionem Christi cum anima per gratiam, hinc Matrimonium tantum manet quibusdam casibus solubile, uti ratio gratiæ manet per peccatum solubilis. Hæc omnes sententiæ videntur probabiles sed ultima probabilior.

§. 4. Certum videtur, quod legitimum Matrimonium inter fideles dici debeat absolute indissolubile, quia dissolvi non potest mutuo consensu contrahentium, juri enim illi resignante consentiendo in Matrimonium, quod ex natura sua exigebat perpetuam vitæ societatem. Deinde nec dissolvi potest autoritate Principis gentilis, cui Deus nullibi eam potestatem dedit. Nec autoritate Ecclesiæ, cui infideles subditi non sunt; imò si Judæi nunc inirent Matrimonium cum intentione dissolvendi ex causis, ob quas Deus olim concesserat dissolvi, tale Matrimonium foret irritum, quia nunc cessavit eorum lex, & eorum Matrimonia debent esse indissolubilia, sicuti Jure naturæ, vel divino talia sunt apud omnes alios infideles, *Sanch. l. 1. o. d. 1. Tit. l. 7. c. 50. Avers. q. 3. f. 4. Pignat. n. 23.* Ideoque addunt *Sot. Nav. Suar. Sanch l. 7. d. 7. n. 6.* Alique cum *Avers. q. 9. f. 1.* contra *Henriq.* nequidem respectu Judæorum vigere amplius legem veterem quoad impedimenta Juris positivi dicunt.

§. 5. Si unus infidelium conjugum ad veram fidem convertatur, Matrimonium non dissolvitur

tur præcisè per Baptismum conversi, nec per Pa-
 pam dissolvi potest, uti probabilius tenent Au-
 thores cum *Krim. n. 750. contra Nav. & Sanchez.*
 Attamen ex Cap. *Quanto*, & Cap. *Gaudemus*, De
 divortiiis, scimus tribus casibus posse, quamvis
 sit consummatum, dissolvi etiam quoad vincu-
 lum; ita volente aut dispensante Deo, 1. si rema-
 nens infidelis ideo nolit cohabitare converso,
 quia conversus est, nam *Apostolus 1. ad Corinth.*
7. v. 15. dicit. *Si infidelis discedit, discedat*: unde si
 ex alia causa discederet, v. g. quia conversus an-
 te vel post conversionem commisisset adulte-
 rium, non ideo solvi posset vinculum. 2. Si infi-
 delis velit quidem cohabitare, sed non sine inju-
 ria Creatoris, quia nempe blasphematur Christum,
 spernit fidem, verum Dei cultum impedit, per-
 git usurpare superstitiones infidelitatis, &c. 3. Si
 ex ejus contubernio immineat periculum per-
 versionis, quia vel tentat conversum iterum
 pervertere, vel saltem ad peccatum mortale in-
 duceret, in his casibus potest conversus aliud Ma-
 trimonium inire, etiam non expectatâ sententiâ
 Judicis, *Perez d. 36. f. 6. n. 5.* Et hoc inito dis-
 solvitur prius Matrimonium, ideoque potest
 tum etiam infidelis inire aliud Matrimonium,
 uti habet communis cum *Avers. q. 2. f. 5. §. Dum*,
 contra *S. Th. & alios.* E contra, quamdiu con-
 versus non inivit aliud Matrimonium, infide-
 lis invalidè inivit aliud, quia tantùm conceditur,
 ut per aliud Matrimonium conversi solvatur
 prius Matrimonium. Notat etiam *Pign. t. 8. conf.*
100. quamvis viro converso mulier velit in in-
 fidelitate permanere, ei restituendam esse do-
 tem, cujus saltem fructus debent esse ad ejus re-
 stitucionem.

§. 6. Additur Cap. *Quanto*, supra: si post vi-
rum infidelem conversum convertatur etiam
uxor, quod vir, si necdum aliam duxerit, tenea-
tur hanc recipere, & dicit *Gl. litt. F.* videri tunc
esse novum Matrimonium. Itaque si ambo con-
juges infideles convertantur, & baptizentur,
neutri licitum est ab altero discedere, sed Matri-
monium eorum per Baptisum fit ratum, &
post consummationem post Baptisum factam
etiam fit indissolubile, non aliter, ac Matri-
monium fidelium, voluntque *S. Th. Palud. Covarr.
Bellarm. Laym. Valent. Tamm. Sanch. l. 2. d. 9. Gob. tr.
10. n. 390. Avers. q. 1. f. 6.* & alii plurimi, quod
etiam transeat in Sacramentum, quia tum inci-
pit significare indissolubilem unionem Christi
cum Ecclesia, ergo hoc habet ratione Sacramen-
ti, propter quod est absoluta insolubilitas. Sed
contradicunt *Vasq. Præpos. Dicast. Herinx d. 2. q. 2.
n. 10. Mast. n. 17. Pont. l. 1. c. 9. n. 3.* quia omnia
Sacramenta, præter Eucharistiam, consistunt
in actione transeunte, hinc ratio Sacramenti in
Matrimonio consistit in primo fieri intrinseco
contractus, quod tum amplius non est, nisi me-
re habitualiter. Et quamvis *Ledesm. Durand. Ca-
pitol. Henriq. Bellarm. Rebell. Platel. n. 1085.* dicant
tamen saltem fieri Sacramentum, si post Baptis-
mum coram Parocho & testibus renovent con-
tractum, quia tum ponitur contractus matrimo-
nialis inter fideles, tamen adhuc contradicunt
Mastr. Castrop. Pont. n. 9. Krim. n. 354. cum enim
corpora sint antea tradita, nec possint iterum
tradere, quod suum non est, non ponitur nova
materia vel forma contractus, sed tantum ver-
botenus renovatur antiqua voluntas, ergo vi-
detur non poni jam posse Sacramentum, quam-
vis

Handwritten text on the flyleaf, including:
- Roman numerals: I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII
- The word "mor."
- The name "Laudii"
- The name "Croix"
- The name "VIII"

vis Ecclesia primum contractum ita ratificatum habeat veluti absolutè indissolubilem, rationem autem indissolubilitatis non esse præcisè ex ratione Sacramenti, patet, quia Matrimonium solummodo ratum est Sacramentum, & tamen est absolutè solubile.

408. §. 7. Ut constet de infidelis obstinatione, moneri debet & interrogari, an velit converti: Pont. tamen l. 9. c. 4. *Avers.* q. 2. f. 5. *Pignat.* n. 24. dicunt *Pium V.* & *Gregorium XIII.* declarasse, si conversus in his partibus habeat conjugem infidelem in loco remotissimo, unde non possit resciri ejus voluntas, conversum validè contrahere cum alio, quia infidelis præsumitur non velle converti, aut non cohabitare sine contumelia Creatoris vel scandalo: ut tamen licitè fiat, *Gregorius* insinuat requiri dispensationem pontificiam. Videri potest *Pignat.* etiam tom. 4. consult. 189. à n. 7.

409. §. 8. Si infidelis nolens converti vellet pacificè sine contumelia Creatoris & periculo peccati remanere cum converso, *S. Th. S. Bonav. Dur. Nav. Tol. Rebel. Pont.* aliique multi dicunt, conversum non posse recedere aut dissolvere vinculum, quia *Apostolus* 1. ad Corinth. 7. v. 12. dicit: *si quis frater uxorem habet infidelem, & hæc consentit habitare cum illo, non dimittat illam: & si qua mulier &c.* & idem videtur colligi ex *Cap. Gaudemus*, cum nulla adsit ex causis, ob quas dicitur solvi posse vinculum. Contradicunt probabiliter *Sanch. Cón. Dian.* & alii cum *Avers.* q. 2. f. 5. nam *Apostolus* præmittit, *ceteris ego dico, non Dominus &c.* itaque pro eo tempore Apostolicum consilium erat, ut permanerent, propter spem conversionis, nunc autem videtur consuetudine,

que vim legis habet, esse inductum, ut ob periculum perversionis, quod communiter remanet, non liceat simul manere, sed possit conversus recedens aliud Matrimonium inire.

§. 9. Si infidelis conversus in sciâ uxore proficitur in Religione, putant *Led. Henriq. Sanch.* 410. l. 7. d. 76. n. 9. professionem fore validam, quia sicut Matrimonium fidelium ratum solvitur per professionem, ita videtur solvi Matrimonium quamvis consummatum infidelium, cum sit magis solubile, quàm ratum fidelium. Contrahunt *Abul. Cón. Hurt. Perez, Pont. l. 7. c. 48. n. 19. Pignat. tom. 8. conf. 77.* nam de privilegio Caroli respectu Matrimonii consummati infidelium nihil scitur ex Scriptura vel traditione.

§. 10. Matrimonia hæreticorum vel sunt nulla, vel sunt omnino indissolubilia, non aliter 411. ac Catholicorum, quia omne Matrimonium baptizatorum, per se loquendo, est Sacramentum & indissolubile: Hæretici enim illi contrahentes, aut saltem unus illorum, vel expresse intendit non contrahere, nisi civiliter tantum & dissolubiliter, quod vix censei debet, tùmque tales contractus non sunt Matrimonium, quia deest consensus requisitus ad substantiam Matrimonii: vel generaliter & per intentionem prævalentem intendunt contrahere, sicut fideles contrahunt in vera Ecclesia, & sicut Christus inquit, quod ordinariè præsumi debet, quamvis per errorem privatum, nolint contrahere, sicut contrahitur in Romana Ecclesia, ideòque volunt rationem Sacramenti vel indissolubilitatis, tùmque talia Matrimonia sunt valida & vera Sacramenta, ac omnino indissolubilia, uti dictum est l. 6. p. 1. à n. 69. attamen potest intentione

Handwritten text on the book's spine, including 'mor.', 'audi', 'Crox', and 'VIII'.

tio prævalens contrahentium ita restringi, ut nolint contrahere, nisi dissolubiliter, & tum Matrimonium est nullum, uti dixi hîc à n. 252.

412. §. 11. Matrimonium inter fideles ratum dissolvi non potest mutuo consensu, uti certum est. Nec per impotentiam supervenientem, uti dicitur n. 801. Nec per susceptionem Ordinis sacri, uti expressè declarat *Joannes XXII. Extrav. Antiquæ*, De voto. Attamen ex privilegio Christi dissolvi potest per professionem religiosam, secundùm declarationem *Trident. sess. 24. De Matr. Can. 6.* uti etiam ex declarationibus plurimum Pontificum ostendit *Sanch. l. 2. d. 18. n. 3.* ita ut per professionem, etiam post 20. annos prima post Matrimonium ratum, ab uno factam cesset omnino vinculum Matrimonii in utroque, possitque alter in sæculo remanens contrahere cum alio. Putantque *Sor. & alii* positâ professione Matrimonia illa dissolvi à Deo ipso: Vide *Bellarmin. tom. 2. De Monachis l. 2. c. 38. & Aversam q. 2. f. 6.* Valentque dicta etiam respectu professionis in ordine Melitensi, *Sperel. decal. 21. n. 45.*

413. §. 12. Quamvis *Gregorius XIII.* in Bulla, *Afficiente Domino*, innuat, vota simplicia in Societate JESU habere eandem vim, quam habet religiosa professio in aliis Regularibus, tamen non intelligit quoad omnia, cum non dent talem indissolubilitatem, sed tantùm in ordine ad constituendum Religiosum, & vim dirimendi Matrimonium, uti n. 579. dicitur, hinc quia vota illa non dissolvunt Matrimonium ratum, quidquid contradicat *De Justis l. 2. c. 14. n. 106.* si quis in Matrimonio rato constitutus admitteretur, ne uxori fieret injuria, deberet ipsi per-

mitti, ut post primum annum Novitiatus ederet professionem, & sic dissolveretur Matrimonium.

§. 13. Quamvis indissolubilitas Matrimonii etiam tantum rati sit de Jure divino, tamen docent 60. gravissimi Authores cum *Sanch.* d. 14. n. 2. *Avers.* q. 2. f. 6. *De Luca.* De Matrim. d. 9. & ad *Trid.* d. 27. n. 16. *Arcud.* l. 7. c. 16. *Gob.* tr. 10. n. 691. *Carden.* in 1. crisi, d. 19. n. 157. *Spor.* n. 152. *Mystr.* n. 62. contra *Scor.* S. *Bonav.* *Covarr.* *Tomacorn.* *Guct.* *Castrop.* *Pont.* quod Matrimonium ratum, si adsit justa causa, possit ex concessione divina quoad vinculum dissolvi per dispensationem Pontificiam, leguntur enim sanctissimi Pontifices decem sic dispensasse, teste *Piquet.* t. 1. conf. 148. ubi etiam refert sic declarasse sacras Congreg., cum enim possint dispensare in professione religiosa, per quam dirimitur Matrimonium ratum, cur non possint in Matrimonio ipso? imò *Baunius* putat, nisi Pontifex id prohibuisset, posse etiam Episcopum dispensare in tali Matrimonio, quia secundum ipsum & alios multos, quod Pontifex potest in Ecclesia tota, potest, per se loquendo, Episcopus in sua diocesi, exceptis definitionibus circa fidem & mores, quam sententiam *Mendo* diff. 12. q. 1. dicit esse probabilem, sed id communiter non admittunt alii. Quod autem Pontificem amaret, videri potest quaestio illa in utramque partem fuse disputata apud *Krim.* à n. 1611. qui n. 1649. concludit, spectatâ praxi Pontificum id posse: & *De Luca* d. 7. putat causam sufficientem esse, si alio Matrimonio inito & consummato inter personas illustres sequeretur iniquitas & scandalum, si staretur altero Matrimonio

niorato. Alias causas affert disc. 9. Imò docet De Justis apud Krim. n. 2184. sufficere pro dissolvendo Matrimonio rato, quòd in tenera ætate contraxerint, cùm facillè potuerint decipi, & nunc incipiant sibi displicere; sed merito contradicunt alii. Qui autem dicunt licitè contrahi aliud Matrimonium ex vi talis dispensationis in primo, debent, propter dicta à n. 38. consequenter dicere, per istas dispensationes & declarationes factam esse sufficientem certitudinem practicam talis sententiæ.

Obji. Christus Matth. 19. prohibet Matrimonium dissolvi, nam dicit, quod Deus conjunxit, homo non separet: & quòd loquatur de Matrimonio etiam rato tantùm, probatur, nam loquitur de Matrimonio, quale fuit inter Adam & Evam, Genes. 2. sed hoc fuit tantùm ratum, nam prius post peccatum c. 4. cognovit Evam, ergo. R. Prohibet dissolvi auctoritate humanâ, c. divinâ, n. hanc enim Deus concessit Ecclesiæ, ut constat à posteriori, cùm Ecclesia sæpe fecerit. An autem Matrimonium ratum dissolvi possit per Judicem, propter adulterium cum alieno, dicitur n. 429.

Inst. Matrimonium consummatum dissolvi non potest, secundum dicta n. 402. ergo nec ratum, nam non differunt essentialiter. R. differunt essentialiter in ratione significationis, nam secundum dicta n. 402. consummatum significat conjunctionem Christi cum Ecclesia, item conjunctionem Verbi cum humanitate, quæ conjunctiones perpetuæ sunt & indissolubiles: è contra ratum significat conjunctionem Christi cum anima justæ, quæ solubilis est per peccatum mortale. vide Arcud. supra.

§. 14. Positâ dispensatione Pontificis circa 415.
Matrimonium ratum, dicendum est, quòd vi-

illius dispensationis possint conjuges recedere ab illo Matrimonio rato, & validè atque licitè transire ad alias nuptias, quia contrahentes tantum se obligant, quantum possunt, ad non resiliendum à contractu, qui est ex natura sua & ex parte contrahentium indissolubilis, non cedunt autem jure suo ad dissolutionem, quæ est ab extrinseco, v. g. per professionem religiosam, aut per dispensationem Pontificiam, voluntas enim habendi talem indissolubilitatem in Matrimonio rato esset vel contra voluntatem Christi volentis, ut dissolvi possit per professionem religiosam, vel contra praxin Ecclesiæ etiam dispensantis in ejus vinculo dissolvendo, ergo positâ dispensatione Pontificiâ licitè ineunt aliud Matrimonium, *Carden. n. 171.* Itaque in eo casu, quo quis Matrimonio rato per dispensationem Pontificiam dissoluto iniret & consummaret secundum Matrimonium, primum Matrimonium maneret tantum speculativè probabiliter validum, quia non est probabile, quòd ambo Matrimonia simul maneant valida quoad praxin, ob impassibilitatem duplicis Matrimonii validi, ergo secundum Matrimonium quoad praxin evadit certò validum & indissolubile, *Carden. n. 177.*

§. 15. Quamvis Matrimonium consummatum in veteri lege fuerit aliquando dissolutum per dispensationem divinam, uti docent *S. Th. 2. 2. q. 68. M. S. Anton.* alique plurimi cum *Avers. q. 2. c. 4. contra Magistrum, S. Bonav. & alios*, tamen tunc in nova lege semel consummatum inter fideles nec per professionem religiosam, nec per
Tm. VIII. § dispens

dispensationem Pontificiam dissolvi potest, quia mens contrahentium, secundum Christi institutionem erat, ut si fuerit consummata, absolute nullo modo dissolvatur, qualem intentionem non habent, quamdiu manet ratum tantum & non consummatum, *Carden.* à n. 165. In rarissimo tamen casu, quo inter vivos, sexus unius è conjugibus mutaretur, desineret Matrimonium etiam consummatum, quia constat non esse nisi inter marem & feminam.

417. §. 16. Cùm Matrimonio necessario conveniat indissolubilitas vinculi, putat *Carden.* in 1. crisi d. 19. nullum Matrimonium posse esse mere probabile quoad praxin, sed omnia esse vel certe valida, vel certe invalida, quia indissolubilitas Matrimonii etiam solummodo rati de se postulat, ut conjuges contracturi suam libertatem obligent ad illud perpetuo retinendum, quantum possunt, & reipsa sic se obligant etiam, quando contrahunt juxta opinionem tantum probabilem de valore Matrimonii aut dispensationis, etiam in casu, quo ignorarunt probabilitatem nullitatis, de qua postea incidit dubium, adeoque se obligant ad cedendum omni jure, quod qualiscunque probabilitas daret in ordinem ad deferendum tale Matrimonium, ergo sic contractum secundum opinionem probabilem aut de quo postmodum speculative probabiler putatur, quod sit invalidum, revera debet in praxi censei certo validum. Hinc quamvis multi cum *Sperello* decis. 95. n. 25. putent standum esse opinione communi, etiam quando agitur de favore Matrimonii sustinendi, tamen plures cum *Sanch.* l. 1. d. 18. probabilius dicunt præferendam opinionem etiam minus communem *stantem* pro valore.

§. 17. Morte dissolvitur Matrimonium etiam consummatum, unde si unus conjugum ante mortuus resurgeret, non amplius essent conjuges, & si esse vellent, de novo foret contrahendum, S. Th. ex 1. ad Corinth. 7. v. 39. Si dormierit vir ejus, liberata est à lege viri. Idem docent Theologi communissimè cum Gob. tr. 10. num. 160 & ratio à priori est, quia mens contrahentium fuit obligare se, usquedum alteruter moreretur, nec extendebatur ad casum miraculosum, qui probabiliter prævideri non poterat.

Quid dicendum sit, si contrahentes intendunt Matrimonium indissolubile, & expressè solent Sacramentum, dixi l. 6. p. 1. à n. 72. An autem ratio Sacramenti sit reipsa separabilis à ratione contractus matrimonialis inter fideles, dicitur hic à n. 275.

§. 62. Quid notandum sit circa tempus bimestris, qui conceditur conjugatis. R. §. 1. Cap. Ex publico, De concub. conjug. conceduntur duo menses conjugibus ante consummatum Matrimonium pro deliberatione, an velint Religionem ingredi. Hoc tamen non obstante uterque primo illo bimestri licitè petit debitum, quod alter etiam licitè negat, si velit uti jure sibi concessio. Intellegitur autem bimestre ante ingressum in Novitiatum. Quòd si ultra bimestre maneant sine consummatione Matrimonii, manent liberi ad ingressum, etiamsi illicitè negassent sibi debitum, Sanchez Laym. Gob. tr. 10. n. 689. Si autem alteruter ingrediatur, alter expectare debet professionem alterius, antequam contrahat cum alio, & secutà professione Matrimonium ratum planè dissolvitur, uti dictum est in l. 1. §. 17. de Matrim. 412.

S 2

§. 2.

Handwritten text on the book's spine, including the words "mor", "audi", "Crox", and "VIII".

